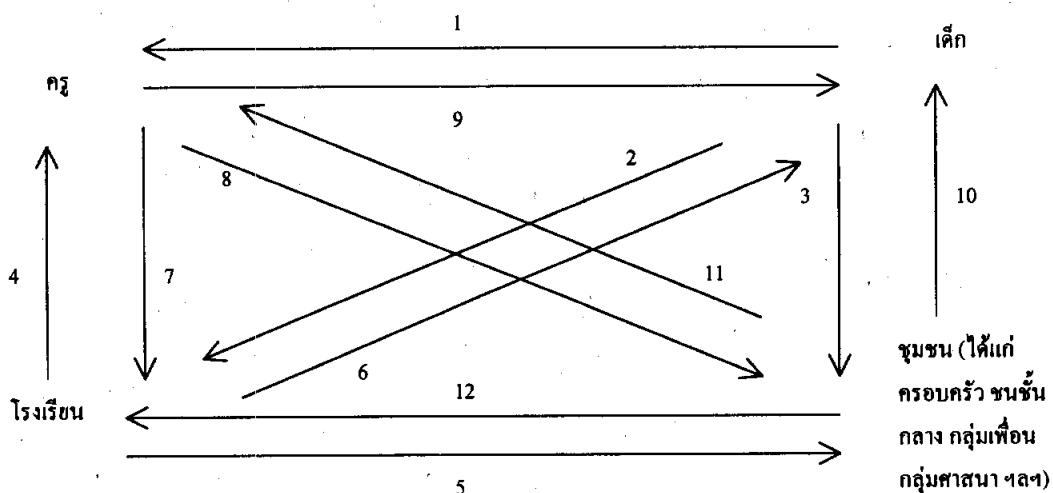


บทที่ 6

บทบาท ภาระและอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการศึกษา

ลักษณะ 2 ประการของสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่สำคัญต่อการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษา คือ เด็ก หรือผู้เรียนรู้ และระบบ ไม่ใช่จะมีแต่เพียง 2 ประการนี้เท่านั้น แต่นับว่า 2 ลักษณะนี้มีความสำคัญมากในกระบวนการทางสังคม มีหลายทางที่เห็นได้ชัดว่ากลุ่มต่าง ๆ ที่เรียกว่า กลุ่มคนงานภายนอก (Outside Group) มีอิทธิพลต่อการหน้าที่ของโรงเรียนไม่น้อย ด้วยย่างเช่น โรงเรียนในชุมชนถูกครอบงำโดยอิทธิพลของการอุดสาหกรรม โดยที่อิทธิพลของการอุดสาหกรรมจะเข้าไปมีส่วนในความรับผิดชอบเรื่องโอกาสทางการอาชีพของนักเรียน เพราะฉะนั้น โรงเรียนก็ต้องจัดตัวเองให้เหมาะสมกับความต้องการของวงการอุดสาหกรรมในชุมชนนั้น

รูปภาพข้างล่างนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่มีต่อกันระหว่างองค์ประกอบ 4 อย่างที่มี



ความสัมพันธ์

1, 2, 3 เด็กนำทักษะทางสติปัญญาและนิสัย ทัศนคติ ค่านิยม การสังเกตการณ์ของชีวิต จริง มาบังคับ โรงเรียนและชุมชน

4, 5, 6 โรงเรียนเป็นหน่วยทางสังคม ซึ่งพฤติกรรมและค่านิยมที่จำเป็นของเด็กและครูถูกปรับปรุง การนี้จะหลีกเลี่ยงอิทธิพลของสภาพแวดล้อมในชุมชนไปไม่ได้ เช่น อิทธิพลทางทัศนคติ และความรู้สึกของชุมชน โดยเฉพาะที่สัมพันธ์กับการศึกษา อิทธิพลของผลได้ที่ออกมามากก่อผลก่อภัยที่มีต่อโครงสร้างทางสังคม

7, 8, 9 ครุน้ำเอาทักษะทางสติปัญญา และอุปนิสัย หัศนศดิ ค่านิยม การสังเกตจากชีวิตจริง มาตอบโต้ในการกระทำต่อเด็ก โรงเรียน และชุมชน

10, 11, 12 อิทธิพลของชุมชนต่อองค์การที่เป็นรูปแบบของโรงเรียน (เช่น ผู้อำนวยการรัฐ สมาคมครู – ผู้ปกครอง การบริหารงาน การเมือง ฯลฯ) อิทธิพลนี้สร้างความต้องการต่าง ๆ จากครู มีการกระทำตอบโต้กับโรงเรียนโดยผ่านทางเด็ก จะเห็นได้ว่า แต่ละองค์ประกอบมีอิทธิพลต่อกันและกัน (D. F. Swift, 1969 : 60 - 61)

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

นักสังคมวิทยาเชื่อกันว่า การคงอยู่ในความแตกต่างทางแบบแผนของ社會นธรรมขึ้นกับสภาพที่แท้จริงของชุมชน สิ่งที่เรียกว่านคร หรือเมือง ไม่ใช่ประกอบด้วยกลุ่มคนจำนวนมากและความหลากหลายทางสังคมเท่านั้น แต่ยังประกอบด้วยกลุ่มสถาบันและเครื่องมือในการบริหารงาน เช่น ศาล โรงพยาบาล โรงเรียน ตำรวจ และหน้าที่ของราชการต่อส่วนต่าง ๆ เมืองบั้งรวมหมาดี การรวมกันทางจิตใจ รูปแบบขนบธรรมเนียมประเพณี และหัศนศดิและความรู้สึกทางจิตใจ ซึ่งรวมกันอยู่ในรูปของขนบธรรมเนียม และถูกถ่ายทอดออกไปพร้อมกับประเพณีนี้ นอกจากนั้น เมืองไม่ได้ประกอบด้วยกลไกทางภาษาพาร์ และสิ่งที่ปรุงแต่งขึ้นเท่านั้น แต่ยังประกอบด้วยกระบวนการที่มีชีวิตจิตใจของคน เพราะฉะนั้นจึงพูดได้ว่า เมืองเป็นผลผลิตของธรรมชาติ โดยเฉพาะธรรมชาติของมนุษย์ ความสำคัญเหล่านี้เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับสาขาวิชาการศึกษา ก็จะเห็นได้ว่า การเปรียบเทียบของชุมชนแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างสถาบัน การแสดงออกทางจิตใจ และกำลังใจ บางครั้งเมืองมีความก้าวหน้า บางครั้งล้าหลัง แสดงออกในลักษณะที่ต่างกันไปตามกาลเวลา หลักการกว้าง ๆ ที่ประกอบอยู่ในการศึกษาเรื่องชุมชน คือ การที่จะร่วมความหมายและหน้าที่ของสถาบันทางสังคมสถาบันใดสถาบันหนึ่งนั้น เป็นความสำคัญที่จะต้องศึกษาตามหลักวิชาศาสตร์ถึงการจัดสังคม และขอบเขตซึ่งสถาบันนั้นได้ถูกพัฒนาขึ้น และจะต้องมีความคุ้นเคยกับความเกี่ยวพันต่าง ๆ ในสังคมด้วย

บทบาทของชุมชน ชุมชน หมายถึง อาณาบริเวณของชีวิตทางสังคมที่ดำรงอยู่ได้เพราะมีความต่อเนื่องกันทางสังคม ฐานะของชุมชนคือ การตั้งถิ่นฐานและการแสดงออกทางจิตใจของชุมชน นั่นคือ เป็นสถานที่ที่สามารถของกลุ่มต่าง ๆ ทั้งใหญ่และเล็ก อาศัยอยู่ด้วยกันโดยการมีส่วนร่วมกันในความเป็นอยู่ มีความสนใจร่วมกัน ลิ่งที่ปรากฏในชุมชนที่คือความสัมพันธ์กันทางสังคม

B. Brownell เมื่อเน้นความคิดเรื่องกลุ่มปฐมภูมิในชุมชน ตามทัศนะของ Brownell ชุมชนหมายถึงกลุ่มคนที่มีขนาดเล็ก มีความแตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ หักษะ ความสามารถ แต่อาศัยอยู่ด้วยกันในลักษณะเพื่อนบ้านที่เป็นญาติกัน การคิดคือกันเป็นลักษณะแบบกลุ่มปฐมภูมิ (Primary Group) โดยที่หน้าที่สำคัญ ๆ สำหรับชีวิตคือการร่วมมือกันภายในกลุ่ม ทุกคนรู้จักกันดี มีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน ตามปกติชุมชนจะประกอบด้วยหน่วยกิจกรรมของตนในการนี้ความเป็นมนุษย์ได้ถูกพัฒนาขึ้น เมื่อชุมชนสถาบัต ชีวิตมนุษย์ก็จะแตกแยกกันออกไปตามสภาพทางชีวิทยา ศีลธรรมจรรยา ศติปัณฑุ และการศึกษาของคนก็ถูกนำมาเป็นสิ่งไว้ประโยชน์ (B. Brownell, 1952 : 10)

บทบาทของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มี 2 อย่างคือ

1. สอนเด็กไม่ใช่แต่ให้รู้ในเรื่องวิถีชาวบ้าน (Folkways) เท่านั้น แต่สอนถึงทัศนคติและค่านิยมด้วย

2. จัดรูปแบบของหน้าที่ทั้งหมดของโรงเรียน ซึ่งเป็นสถาบันหนึ่งในสังคม

บทบาทแรกจะเห็นได้จากการอบรมสั่งสอนให้รู้ถึงการแต่งกาย ความประณีต และ陋谷 ๆ อย่างที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเป็นแบบแผนแห่งพฤติกรรม เพื่อให้ทุกคนในชุมชนมีลักษณะไปในแบบเดียวกัน ความสำคัญของค่านิยมและทัศนคติที่มีผลสะท้อนค่อสภาพแวดล้อมของชุมชน ทัศนคติของเด็กที่มีต่อคนอื่นที่มีความแตกต่างกัน เช่นในด้านเชื้อชาติ ศาสนา หรือสถานภาพทางเศรษฐกิจ ค่านิยมของเด็กในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ความรู้สึกที่มีต่อทบทวนของเขาว่า ต้องสัมพันธ์กับเด็กอื่น ๆ และผู้ใหญ่ หรือแม้แต่ทัศนคติที่มีต่อโรงเรียน เหล่านี้ถูกจัดเป็นเงื่อนไขโดยชุมชน กล่าวได้ว่า ชุมชนมีส่วนร่วมกับครอบครัวในการอบรมสั่งสอนสามาชิก แต่ชุมชนก็ยังทำหน้าที่นี้ต่อไป แม้ว่าครอบครัวจะเลิกทำหน้าที่นี้แล้วก็ตาม โดยทำต่อเนื่องไปจนถึงวัยแห่งความเป็นผู้ใหญ่ อิทธิพลของชุมชนที่มีต่อเราเป็นระยะเวลานานนี้ทำให้เรารู้สึกว่า เราถูกและเข้าใจว่าคนอื่นคิดอะไร

บทบาทที่สองของชุมชน คือ จัดรูปแบบหน้าที่ของโรงเรียน ถ้าชุมชนมีลักษณะเป็นแบบอนุรักษ์นิยม โรงเรียนในชุมชนนี้ก็จะมีลักษณะในทำนองนี้ตามไปด้วย โดยเฉพาะในการอบรมสั่งสอนเรื่องระเบียบวินัย และการเคารพผู้ใหญ่ และอาจจะเป็นว่าชุมชนมีความตระหนักรู้ที่จะจัดสร้างให้โรงเรียน หรือแม้แต่เงินเดือนครู ถ้าชุมชนนิยมความก้าวหน้าสมัยใหม่ ชุมชนจะสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นเหมือนห้องทดลอง ที่จะให้เด็กได้มีความรู้ความเข้าใจว่าเราเป็นอิสระที่จะพิจารณาไตรตรอง อีกทั้งสนับสนุนให้แนวการศึกษาเป็นไปในรูปมีการสนับสนุนถึงเรื่องขัดแย้ง

ต่าง ๆ ได้อย่างเปิดเผย การจัดสรรเงินทุนสำหรับการศึกษาจะเป็นไปในรูปการลงทุนเพื่อสวัสดิภาพของเด็ก และของประเทศชาติ

จากความจริงเหล่านี้ ผู้บริหารโรงเรียน และครุต้องรู้ถึงบทบาทของชุมชน ในใช่จะเป็นผู้รับใช้ทำตามชุมชนเท่านั้น แต่ต้องเป็นผู้ทำงานร่วมกับชุมชน ความขัดแย้งเกิดขึ้นอย่างไม่ได้แต่ระดับของความขัดแย้งจะลดลงหรือแก้ไขได้โดยการร่วมมือประสานงานกัน

อิทธิพลของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน การเปลี่ยนแปลงรูปแบบสังคมและวัฒนธรรม เช่น เปลี่ยนมาเป็นสังคมอุดสาหกรรม มีการจัดระบบของสังคมใหม่ อิทธิพลของวัดเริ่มเสื่อมลงไป อีกทั้งมีการจัดตั้งโรงเรียนรัฐบาลหรือโรงเรียนหลวงขึ้น เท่ากับเป็นการปิดโอกาสให้โรงเรียนกลายมาเป็นหน่วยงานสำหรับประสานงานภายในชุมชน ดังความจริงที่ปรากฏทุกวันนี้ว่า โรงเรียนในชนบทเป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดที่สอนให้เห็นถึงการรวมตัวกัน หรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางสังคมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ครูไม่ใช่แต่เพียงรู้จักแต่ตัวเดือนักเรียนเท่านั้น แต่รู้ถึงชีวิตครอบครัวของเด็กด้วย (เช่น โรงเรียนชนบทในสังคมไทย โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านในชุมชนมาก) ในสังคมตะวันตก ชาวบ้านมีส่วนในการจัดเนื้อหาวิชาที่เรียนในโรงเรียน ในแทนทุกชุมชน โรงเรียนเสนอเป็นศูนย์กลางของชีวิตทางสังคมของชาวบ้าน แม้ว่าความเจริญทางเทคโนโลยีจะลดหน้าที่นี้ลงไปบ้าง โรงเรียนในตัวของมันเองเป็นกลุ่มที่เป็นพวงเดียวกัน (We- Group) และเป็นศูนย์รวมของชีวิตในชุมชนด้วย

เนื่องจากแบบแผนของชีวิตชุมชนได้เปลี่ยนแปลงไป เช่น ความรู้สึกที่เป็นพวกรเดียวกันลดลง ความไม่เป็นระเบียบมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาในการที่จะเอาโรงเรียนเป็นศูนย์รวมความสนใจของชุมชน จึงมีการจัดตั้งสมาคมต่าง ๆ ขึ้นเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน เช่น มีการตั้งสมาคมครู – ผู้ปกครอง ในสหรัฐอเมริกาแรกเริ่มตั้งในระดับท้องถิ่นก่อน ปัจจุบันได้ขึ้นเป็นระดับชาติ นอกจากนั้นก็มีคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียนและชุมชน ซึ่งสมาชิกประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้นำในชุมชน นอกจากนั้นมีกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความสนใจทางด้านนี้เข้ามาทำหน้าที่ประสานงานด้วย เช่น กลุ่มกรรมกร วัด ฯลฯ นอกจากนั้นยังมีการร่วมมือกับคณะกรรมการการค้าระดับท้องถิ่น ในหลาย ๆ ชุมชน จะมี 1 วัน ในแต่ละปี จัดเป็นวัน Business – Education Day และอีก 1 วันเป็นวัน Education – Business Day ซึ่งในวัน B – E Day คณะกรรมการจะไปเยี่ยมชมนักเรียน ผู้นำชุมชน หน่วยงานธุรกิจที่เกี่ยวข้องจะเป็นฝ่ายต้อนรับ และเปิดโอกาสให้มีการสนทนาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายและทฤษฎีในการผลิตและการจัดการบริหาร และวิถีทางที่จะสร้างความสัมพันธ์ให้มากขึ้นระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ส่วนในวัน E. – B Day นักธุรกิจจะไปเยี่ยมโรงเรียน เพื่อศึกษาและเรียนรู้ถึงความหวังและความสำเร็จของระบบโรงเรียนในชุมชนนั้น ๆ สำหรับในประเทศไทย การจัดตั้งหน่วยงานทำหน้าที่ประสานงานสำหรับโรงเรียน และชุมชนเริ่มแพร่หลายมากขึ้น เช่น มีโรงเรียนมากแห่งขึ้นที่จัดตั้งสมาคมครู – ผู้ปกครอง มีการประชุมสมนาคมอ โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น สนทนากับรายกันถึงความต้องการของเด็ก และแนวทางของหลักสูตรและการจัดกิจกรรม ในโรงเรียนให้เป็นไปในทางที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม นอกจากนั้นก็มีคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา ซึ่งหน้าที่หลักสำคัญอย่างหนึ่งก็คือปรับปรุงหลักสูตรและการจัดกิจกรรมของโรงเรียนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและชุมชน โดยเฉพาะในชนบท

จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนออกไปจากที่กล่าวแล้วนั้น โรงเรียนยังขาดหน้าที่การต่าง ๆ ซึ่งไม่ได้จัดให้เฉพาะภายในชุมชนเท่านั้น แต่ยังจัดทำโดยผ่านทางการเรียนในท้องถิ่นเพื่อโรงเรียนของชุมชนด้วย จึงเป็นว่าโรงเรียนเป็นโอกาสสำหรับกระบวนการทางระบบอนประชาธิปไตยโดยให้มีความเข้าใจร่วมกัน และทำงานร่วมกันเป็นทีมอย่างมีสมรรถภาพ

ปัจจัย 3 ประการต่อไปนี้ เป็นการประเมินคุณค่าของโครงการโรงเรียนที่ได้รับความมือกันของโรงเรียนและชุมชน

1. การศึกษาเป็นกระบวนการทางสังคม ซึ่งเด็กมีส่วนร่วมมากขึ้นในความสำนึกของชุมชน ทั้งหมด ซึ่งเขาเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญ

2. ชีวิตชุมชนเป็นผลรวมของหน่วยงานต่าง ๆ ของปัจเจกบุคคล และของสถาบัน ซึ่งบ้านและโรงเรียนมีความสำคัญที่สุดสำหรับการศึกษา

3. เนื่องจากเด็กอยู่ภายใต้อิทธิพลของสภาพการเรียนรู้ต่าง ๆ ทางการศึกษา การศึกษาควรเกี่ยวข้องกับเด็กในการสร้างความเข้าใจ ส่งเสริมสิ่งที่ทำให้พอใจ และไม่สนับสนุนสิ่งที่ก่อให้เกิดความไม่พอใจ เพื่อเป้าหมายนี้ควรมีการทดลองกันถึงเป้าประสงค์อันน่าพึงพอใจสำหรับชีวิตชุมชน สำหรับสถานที่และหน้าที่ของโรงเรียนตามลักษณะสังคม และถูกต้องตามกฎหมาย สำหรับบ้าน และสำหรับสถาบันแต่ละแห่ง (F. J. Brown, 1965 : 406 – 408)

หลักการของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

การกระทำต่อ กันทางสังคม ไม่ใช่กระบวนการกวิถีเดียว (a one – way process) การเลือก ไม่ใช้อยู่ที่ว่าโรงเรียนจะบริการชุมชนได้อย่างไร หรือชุมชนจะบริหารหรือควบคุมโรงเรียนอย่างไร

แต่อยู่ที่บุคคลกับการกระทำตอบโต้กันทางสังคม ซึ่งเป็นกระบวนการการบุคลวิถี (a two – way process) เพราะฉะนั้น ความสัมพันธ์ต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงต้องประกอบด้วยการศึกษาถึงอิทธิพลที่มีต่อกันและกัน เช่น ในความสัมพันธ์ส่วนตัว ปฏิกริยาต่อกันทางสังคมแตกต่างกันไปตามบุคคลและกลุ่ม กระบวนการที่สามารถเป็นที่เข้าใจและแนะนำกันได้ ต่อไปนี้เป็นหลักการเบื้องต้น

1. ความยึดหยุ่นที่จะแข็งแกร่งกับการเปลี่ยนแปลงทางการบริการขององค์การอื่น ๆ ถ้าปฏิกริยาต่อกันทางสังคมเป็นแบบตอบโต้กันและกัน ลักษณะเบื้องต้นของความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนควรยึดหยุ่นเปลี่ยนแปลงได้ โรงเรียนควรยินดีที่จะมาหารือและทิ้งหน้าที่และบริการที่เป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงในความต้องการและการพัฒนาการภายในชุมชน และต่อต้านการไม่ยอมเปลี่ยนแปลงของสถาบัน American Youth Commission กล่าวไว้ว่า การศึกษาต้องปรับตัวเองไม่ใช่เฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์และอุดมการณ์เท่านั้น แต่เป็นส่วนช่วยเหลือเกื้อกูลสถาบันอื่นทั้งในลักษณะและหน้าที่ด้วย เมื่อสถาบันอื่นเริ่มทำให้เกิดความไม่สงบทางสังคม โรงเรียนควรพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับตัว การบริการไม่ใช่จะมาจากโรงเรียนเท่านั้น แต่หน่วยงานอื่นควรเป็นผู้ร่วมขับเคลื่อนด้วย หมายความว่า เมื่อสถาบันหนึ่งขาดบริการไป สถาบันอื่นควรให้บริการแทนตามความต้องการของภาคเวลา

หลักการแรกนี้ นักสังคมวิทยาการศึกษาสรุปได้ว่า โรงเรียนควรมีความยึดหยุ่นในตัว พอสมควรที่จะปรับปรุงโครงการการศึกษาขึ้นใหม่ และทำไปเรื่อย ๆ ในเรื่องของการเปลี่ยนแปลง บริการของหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน

2. การปรับปรุงให้เข้ากับภูมิหลังทางชุมชนของเด็ก บทบาทของโรงเรียนในแต่ละท้องถิ่น ไม่เหมือนกัน ในชุมชนเมือง โรงเรียนต้องจัดบริการมากยิ่งขึ้น มิฉะนั้นจะไม่เหมาะสมกับเด็กในบริเวณที่หนาแน่น

โรงเรียนต้องเสริมสร้างในการสอนเด็กถึงความรับผิดชอบต่อชีวิตครอบครัว ถ้าหากพ่อแม่ไม่สามารถสอนได้ โรงเรียนต้องจัดหาความสะอาดสนับหน้าหรือบริการให้เด็กเพื่อสร้างเป็นความสันໃใจแก่เด็กในyanว่าง ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เด็กใช้เวลาว่างไปนั่งสูบกันตามศูนย์การค้า เสพย์ยา การแนะนำและการให้การปรึกษา วิชาที่เกี่ยวกับการอาชีพ ประกอบกับประสบการณ์ในงานที่กำลังทำอยู่ เป็นความจำเป็น ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติของเด็กไม่ได้ให้ความช่วยเหลือหรือให้แต่น้อยในเรื่องการเลือกอาชีพของเข้า

แม้แต่ในเมืองเดียวกัน โครงการงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนถ้าหากนี้กับความต้องการของชุมชน จะต่างกันไปในแต่ละชุมชน การปรับตัวเพื่อให้เข้าได้กับความแตกต่างนั้นไม่

สามารถจะประกันผลสำเร็จได้แต่เพียงการเพิ่มกิจกรรมนอกหลักสูตรเท่านั้น แต่การปรับปรุงต้องมีผลต่อหลักสูตร ความสัมพันธ์ของครุกับนักเรียน การจัดบริหารโรงเรียน และการแสดงออกทางจิตใจทั้งหมดของโรงเรียน

เฉพาะโรงเรียนหน่วยเดียวไม่สามารถจะแก้ปัญหานางอย่างได้ไม่ว่าในเมืองใหญ่หรือในชุมชนเล็ก อาจจะทำได้โดยการทำร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนโดยพัฒนาโครงการร่วมกันในนิวยอร์ก โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งได้จัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาของชุมชน ประกอบด้วยโรงเรียน องค์กรทางสังคม กลุ่มศาสนาและข้าราชการ กลุ่มนธุรกิจและวิชาชีพ สมาคมหนังสือพิมพ์และภาษาต่างประเทศ และองค์กรอนามัย องค์การนี้ต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ในท้องถิ่น ลักษณะสำคัญคือประกอบด้วยโรงเรียนและหน่วยงานของชุมชนเพื่อวางแผนโปรแกรมการกระทำร่วมกัน

หลักการที่สองนี้ หมายความว่า บทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนควรถูกกำหนดให้เป็นไปตามความต้องการของแต่ละชุมชนที่เดกมีภูมิหลังอยู่

3. ความสามารถที่จะขยายเพื่อบริการชุมชนทั้งหมด โรงเรียนต้องบริการในหลายด้านนอกไปจากบริการเพื่อเด็กเท่านั้น แต่ก่อนเป็นแนวความคิดกันว่า โรงเรียนให้บริการเฉพาะเด็กในวัยได้ด้วยหนึ่งเท่านั้น ต่อมารับผิดชอบของโรงเรียนที่มีต่อเฉพาะตัวบุคคลนั้นค่อย ๆ หมวดไปได้ขยายกิจกรรมในโรงเรียนให้สมบูรณ์ขึ้น โรงเรียนมัธยมบางแห่งได้ขยายโครงการและกิจกรรมสำหรับให้ชุมชนทั้งหมดได้มีส่วนร่วม ส่วนมหาวิทยาลัยเพียงไม่กี่แห่งที่พยายามจะบริการแก่ประชากรทั้งหมดในชุมชนที่ตั้งอยู่ ความก้าวหน้าจึงเกิดขึ้นเฉพาะบางชุมชนเท่านั้น

ตามทัศนะของนักสังคมวิทยาการศึกษา หลักการนี้หมายความว่า โรงเรียนควรพัฒนาโครงการของกิจกรรมและบริการเพื่อขยาย ปรับปรุง และรวมรวมประสบการณ์ของมนุษย์สำหรับคนทุกรุ่นและทุกระดับ

4. การตอบโต้ต่อความต้องการของชาติและโลกในปัจจุบัน ไม่มีสถาบันการศึกษาระดับใดสามารถดำเนินอยู่ได้โดยลำพัง โดยไม่เกี่ยวข้องกับปัญหาของชาติ และของโลก ซึ่งหมายความว่า โรงเรียนต้องทำตัวให้มีความสัมพันธ์กับชุมชนใหญ่ของประเทศชาติและของโลก

5. การจัดการบริหารองค์การเพื่อความร่วมมือกันของชุมชนและโลกภายนอก เพื่อให้ประสบผลดีทั้ง 4 ข้อที่กล่าวข้างต้น หลักการในข้อ 5 นี้จึงถูกยกเป็นความจำเป็น แม้ว่าครู หรือผู้บริหารโรงเรียนจะมีความกระตือรือร้นที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากเท่าไรก็ตาม งานที่มีสมรรถภาพก็ต้องการความร่วมกันจากหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อการจัดบริหารโรงเรียน

ลักษณะและส่วนประกอบของการจัดองค์การจะไม่เหมือนกันในแต่ละชุมชน แต่แบบแผนแห่งการประสานงานกันของชุมชนเป็นสิ่งจำเป็น เช่นที่ว่าโรงเรียนในส่วนต่าง ๆ ของประเทศร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการวางแผนการพัฒนาบริการของชุมชนขึ้นใหม่ ที่โรงเรียนและหน่วยงานเหล่านี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่กันและโครงการก็โดยความพยายามที่จะร่วมมือกันที่จะก่อให้เกิดโครงการเฉพาะอย่างออกมา การกระทำร่วมกันนี้หมายถึง การสร้างประชาสัมพันธ์ที่ดีและฟังความคิดเห็นเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ดีขึ้น จนคุณค่าของกิจกรรมร่วมกันนี้ ก่อให้เกิดผลดีแก่ระบบการทำงานของโรงเรียน ดังเช่นปัญหาแทนจะทึ่งหมวดของโรงเรียนจะไม่ขยายตัวและยุ่งยากขึ้น ถ้ากลุ่มที่มีความสนใจสามารถศึกษาดูแลกันได้ดีแล้วให้ความร่วมมือด้วย การร่วมมือกันนี้อาจจะทำให้รูปอย่างไม่เป็นทางการ (Informal) สำหรับในหมู่บ้านเล็ก ๆ สำหรับในชุมชนใหญ่ก็ต้องมีการจัดบริหารอย่างเป็นทางการมากกว่า แต่จะเป็นขนาดและลักษณะใดก็ตาม วิธีการควรจะทำไปเพื่อชุมชนทึ่งหมวด เพื่อก่อให้เกิดคุณค่าแก่กันทบทวนของโรงเรียนในการกระทำร่วมกับหน่วยงานอื่น และเพื่อให้หลักปรัชญาฯ จะสนองความต้องการขั้นต้นทึ่งหมวดได้

การจัดองค์การนี้ ในส่วนที่เป็นหน้าที่ของโรงเรียนขึ้นกับผู้นำภายในระบบโรงเรียนนั้น และอีกส่วนขึ้นกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย ในบางชุมชนโรงเรียนอาจเป็นฝ่ายเริ่ม และกระตุ้นให้ก่อสู่มติชนบทของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในบางชุมชน การเริ่มอาจมาจากการแสดงออกทางจิตใจของประชาชน ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับโรงเรียนโดยตรง จึงกล่าวได้ว่าโรงเรียนบางครั้งก็แสดงบทบาทในการเป็นผู้นำ บางครั้งก็เป็นฝ่ายให้ความร่วมมือ แต่จะอย่างไรก็ตาม โรงเรียนในระดับต่าง ๆ แม้แต่มหาวิทยาลัยก็ต้องทำหน้าที่อันสำคัญคือ มีการกระทำร่วมกันกับส่วนอื่น ๆ ของสังคม

หลักการนี้หมายความว่า การบริการที่มีประสิทธิภาพภายในชุมชนสำหรับพลเมืองทุกคน สามารถประสบผลสำเร็จได้โดยผ่านทางการจัดองค์การ ซึ่งโรงเรียนเป็นตัวการสำคัญที่จะขาดไม่ได้ แต่ไม่จำเป็นต้องแสดงบทบาทเป็นผู้นำเสมอไป

บทบาทของชุมชนที่สัมพันธ์กับโรงเรียนในทุกระดับ มี 2 หน้าที่ คือ จัดทำมาซึ่งความเป็นสังคมสำหรับชีวิตนอกโรงเรียนของเด็ก และสร้างแบบแผนแห่งค่านิยมที่เป็นหน้าที่ของสถาบันทางสังคม ไม่มีชุมชนใดอยู่นี่ ไม่เปลี่ยนแปลง แต่จะแห่งจะแตกต่างกันในระดับและความรุ่วเรื่วในการเปลี่ยนแปลง ความจริงที่ได้จากการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นผลของการมุ่งเข้าหาแรงผลักดัน หรือเคลื่อนหนีออกจากแรงผลักดันก็ตาม ทำให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้น คือ การเน้นในเรื่องการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน และมหาวิทยาลัย

ความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชนขึ้นกับ hely หลักการ กือ ควรจะยึดหยุ่นได้ ปรับตัวได้ สามารถขยายตัวได้ และตอบโต้กับความต้องการของชาติและโลกได้ นอกจากนี้ความสัมพันธ์ควรเป็นไปในรูปของความร่วมมือ ซึ่งได้แก่การร่วมงานกันของบุคคล กลุ่ม และองค์กรภายในชุมชน ซึ่งหมายความเห็นด้วยว่า โรงเรียนรัฐบาลไม่เคยมีการกระทำการเช่นนี้มาก่อนและก็ไม่มีใครคาดหวังเช่นนี้มาก่อน ชุมชนต้องเข้าใจ เดินใจ และสนับสนุนความรับผิดชอบที่แตกต่าง และยุ่งยากของโรงเรียนรัฐบาล

การค้นคว้าวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ปรากฏผลออกมาว่า การเข้ามารักษาและกันเป็นความสำคัญของปฏิกริยาโดยตอบกัน การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของบุคคลเท่านั้นไม่พอ การศึกษาต้องแสวงหาเพื่อเปลี่ยนแปลงแนวพฤติกรรมของชุมชน โดยผ่านทางปฏิกริยาที่ใกล้ชิด และมั่นคงที่มีต่อส่วนต่าง ๆ ของวัฒนธรรมทั้งหมดในชุมชน วิทยาศาสตร์ก่อให้เกิดการค้นพบสิ่งแปลง ๆ ใหม่ ๆ เช่นเดียวกัน โรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ ทางการศึกษาต้องร่วมมือกันสร้างค่านิยมของที่ดีให้แก่กันและสังคมในภาคหน้าด้วย

บทบาทของชุมชนต่อการศึกษา

1. **จัดสรรงบประมาณแก่การศึกษา เผื่อนระบบโรงเรียนรัฐบาล ให้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลาง ที่ได้จากการเก็บภาษีอากร และได้เงินทุนสงเคราะห์ช่วยเหลือจากเอกชน นักเรียนเสียค่าเรียนด้วย บังต่อเป็นจำนวนน้อย หรือเรียนฟรี ในระดับการศึกษาขั้นต้น ในสหรัฐอเมริกา เงินทุนการศึกษาของโรงเรียนรัฐบาล หรือแม้แต่ในมหาวิทยาลัย ได้มามากกว่ารัฐบาลกลาง รัฐ ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งนักเรียนทุกคนเรียนฟรี**

ถ้าชุมชนต้องการให้เข้าชุมชนทำหน้าที่บริการแก่ชุมชนอย่างดี ชุมชนนั้นต้องจัดหาประโยชน์ ทางการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของเด็ก ทั้งทางส่วนบุคคลและส่วนรวม เพื่อเตรียมเด็กเหล่านี้ไว้บริการแก่ชุมชน แม้ว่าชาวอเมริกันอาจจะยอมรับความรับผิดชอบทางการเงินเพื่อการศึกษาในระดับสูงมากกว่าคนชาติอื่น ๆ ตาม ก็ยังต้องการจะมีการปรับปรุงให้ได้รับการสนับสนุนเรื่องการศึกษาจากชุมชนและสังคมมากกว่านี้

2. **ศรับคุณการศึกษาที่เป็นรูปแบบ ในสหรัฐอเมริกาผู้เสียภาษีทั้งหลายเห็นด้วยกันว่า โรงเรียนรัฐบาลควรสะท้อนให้เห็นถึงอุดมคติทางประชาธิปไตยทั้งในวัตถุประสงค์และการปฏิบัติ เพราะฉะนั้น จึงเป็นสิทธิของชุมชนในฐานะเป็นผู้สนับสนุนการเงินแก่โรงเรียน ที่จะวางแผนการศึกษาโดยผ่าน**

- ๔ ทางผู้บริหาร โรงเรียนและคณะครุ จึงเป็นความรับผิดชอบของผู้นำชุมชนที่จะกำหนดและวางแผนพื้นฐานหลักสูตร และการจัดบริหาร โรงเรียนให้เป็นไปตามแบบแผนชุมชน

การจะให้ผู้เกี่ยวข้องกับ โรงเรียน ในชุมชน เป็นผู้กำหนดอุดมการณ์และวัตถุประสงค์ทางการศึกษานั้น ไม่ใช่ของง่าย อิทธิพลของผู้บริหาร โรงเรียน และครุที่มีต่อชีวิตและความก้าวหน้าของชุมชนนั้นมีมาก ที่ผ่านมา โรงเรียนเดமีอน เป็นเครื่องมือสำหรับการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางสังคม ไม่ว่า การเปลี่ยนแปลงนี้จะเป็นไปในแนวให้เกิดการปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้นหรือไม่ก็ตาม ก็ยังเป็นอยู่กับความคิดและอุดมการณ์ของผู้ที่รับผิดชอบต่อ โรงเรียน

ไม่เป็นการเพียงพอที่ชุมชนจัดสรรเงินแก่การศึกษา และรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานอันสูงของปรัชญาการศึกษา ชุมชนยังต้องเลือกสรรบุคคลที่ช่วยและผูกพันที่มีคุณสมบัติที่จะบริหาร โรงเรียน เพื่อรักษาไว้ซึ่งอุดมการณ์ และมาตรฐานแห่งพุทธิกรรมของชุมชนที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยผ่านทางการศึกษา เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในระดับสูงขึ้นกว่าเดิม ยิ่งกว่านี้ พลเมืองทุกคนของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ของเด็กนักเรียนหรือไม่ก็ตาม ควรร่วมมือกับผู้นำ โรงเรียน ที่จะรับผิดชอบต่อการศึกษาแต่ละส่วนที่ได้รับมอบหมายมา

3. การจัดสื่อการศึกษาที่ไม่เป็นรูปแบบ การศึกษาของบุคคลจะประสบผลสำเร็จได้จากภายนอก โรงเรียน ดังที่เรียนกันในชั้นเรียน ก็ได้ ไม่ว่า โรงเรียนจะเสนอสิ่งที่คิดเลิศให้อย่างไรก็ตาม เป็นหน้าที่ของชุมชนที่จะจัดการศึกษานอก โรงเรียน (ไม่ว่าจะเป็นด้านการเงินหรืออื่น ๆ) ให้แก่ประชาชน ในชุมชนนั้น

พิพิธภัณฑ์ สถานที่แสดงศิลปะ ห้องสมุด ศูนย์ดนตรีและละคร การศึกษานอกระบบ โรงเรียน ทุกประเภท ล้วนแต่เป็นสื่อถ่ายทอดทางการศึกษาแก่คนในชุมชนได้ นอกจากนั้น หนังสือ วารสาร แม่กล้าชีน หนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ ยังมีอิทธิพลในการสร้างทัศนคติและอุดมคติต่อผู้ที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อเหล่านี้ อิทธิพลเหล่านี้มีผลในการให้การศึกษาแก่ผู้ได้รับด้วย

กลุ่มอาชีพ ชุมชน อาทิ สาหกรรม ยังทำหน้าที่ให้บริการทางการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม มีอิทธิพลต่อความคิดและพุทธิกรรมของชุมชน บ้าน วัด หน่วยงานทางสังคมต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น รัฐ หรือระดับชาติ ที่มีส่วนร่วมกับการศึกษาอย่างเป็นทางการหรือที่มีแบบแผนในการรับผิดชอบต่อการสร้างลักษณะและรูปแบบแห่งชีวิตของคน

ไม่ว่าจะเป็นการศึกษารูปแบบใด ชุมชนจะต้องมีความรับผิดชอบอย่างมากด้วยการจัดหา ประโยชน์ และคุณค่าทางการศึกษาให้แก่พลเมืองทุกคน

บทบาทของโรงเรียนในชุมชน

หน้าที่สำคัญของโรงเรียนที่ต้องกระทำต่อความเริ่มก้าวหน้าของชุมชน ดังนี้

1. รักษาอัตลักษณ์ของชุมชน หน้าที่ใหญ่ที่สำคัญของการศึกษาตามแบบ (Formal Education) คือ การนำผู้เยาว์ไปสู่ความพอดีในอัตลักษณ์ของชุมชน เนื่องจากโรงเรียนดำรงอยู่ได้ เพราะชุมชน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่จะส่งสอนอบรมเด็กให้กับปัจจัยและคุณค่าต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นมรดกทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

บางครั้ง ผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียนอาจมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการเห็นใจด้วยเหตุว่า อุดมคติบางอย่างต้องขึ้นกับประเพณีของชุมชน และอาจทำให้ถูกมองว่า พวกเขายังคง เป็นผู้นำความคิดของนักเรียนให้เป็นไปตามทัศนคติของตนเอง ดังที่ Harold Spears กล่าวไว้ว่า การร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพของสังคมประชาธิปไตย และการตระหนักรถึงตนของบุคคลที่จะเป็นไปได้นั้น ต้องประกอบด้วยสถานการณ์ที่ผู้เรียนและการเป็นไปในสังคมดำเนินไปพร้อมกัน และสถานการณ์ที่ครูมีโอกาสแนะนำผู้เรียนเพื่อพัฒนาลักษณะที่ต้องการในสังคม เช่น ความอดกลั้น ความรู้สึกต่อสังคม การแนะนำตนเอง การเป็นผู้นำ และการเคารพต่อคุณค่าส่วนบุคคล การปฏิบัติและการพัฒนาในกระบวนการทางประชาธิปไตยเป็นความสำคัญที่จะวางไว้ในหลักสูตรมากกว่าจะใช้เป็นปัญหาเฉพาะหน้าในเวลาใดเวลาหนึ่ง (Crow and Crow, 1962 : 488)

ครูที่มีลักษณะเป็นอนุรักษ์นิยมที่พยายามจะสร้างอิทธิพลให้เด็กยอมรับทัศนคติของตนเอง เท่ากับกำลังทำลายหนึ่งในภารกิจในการเป็นข้าราชการคนหนึ่งของชุมชน การเบริกบานให้เป็นโอดี ไม่มีอคติเพื่อให้เห็นอุดมการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของชุมชนของเรา กับอุดมการณ์ของสังคมอื่นนั้น จะเห็นว่าทั้งสองอุดมการณ์เป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม น่าประท宏大 เพื่อผู้เรียนในฐานะเป็นพลเมืองคนหนึ่งของสังคมประชาธิปไตย สามารถที่จะนำความคิดและความคิดเห็นของเขามาสร้างเป็นอิทธิพลทางอุดมคติและการปฏิบัติในชุมชนของเขากับทัศนคติอื่น ๆ ทั้งในส่วนของครูไม่ควรจะได้รับการต่อต้านจากชุมชน ซึ่งถือเป็นการนำในการเรียนรู้ของเด็กด้วย

2. การก่อทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์ เนื่องจากหน้าที่ของ การศึกษาที่จัดเป็นรูปแบบเพื่อเตรียมผู้เยาว์ให้ถูกต้องเป็นผู้สร้างสรรค์สังคมผู้หนึ่ง เพราะฉะนั้น การเรียนรู้ทั้งหมด ไม่ควรจำกัดอยู่แต่เฉพาะในห้องเรียน นักเรียนไม่ควรจะพูดถึงเฉพาะชุมชนของตนเท่านั้น เขายังต้องการประสบการณ์ที่จะมีการติดต่อ โดยตรงกับหน่วยงานหรือสถาบันอื่นที่รับผิดชอบต่อความก้าวหน้าของชุมชนอีกด้วย

แม้ว่าความคิดที่กล่าวว่านี้เริ่มน้อยอิทธิพลต่อผู้จัดหลักสูตร การใช้ชุมชนเสมอเป็นห้องทดลองทางการศึกษานั้นถูกกีดกันจากความเชื่อถือเดิมของครูที่เน้นคุณค่าของการเรียนรู้ที่ได้จากการสอนสืบแต่ครูก็ไม่น่าถูกตำหนิทั้งหมด เพราะครูถูกคาดหวังให้สอนวิชาที่ต้องศึกษาให้เสร็จภายในเทอมหรือภายในปี เพราะฉะนั้นครูจึงเกรงว่าเวลาที่จะใช้ในการเรียนรู้ถึงกิจกรรมภายนอก อาจจะทำให้เขาไม่สามารถสอนเนื้หาวิชาให้จบทันตามกำหนดได้ อีกอย่างหนึ่งที่จำกัดขอบข่ายของโรงเรียนที่จะสร้างประโยชน์ให้กับทรัพยากรของชุมชนก็คือ ความแข็งแกร่งของระบบประเพณีเดิมที่เข้มงวดต่อการที่ต้องให้มีชั่วโมงท่องงาน คือ พุดให้ผู้อื่นฟังถึงเรื่องราวหรือเนื้หาวิชาที่ได้ท่องจำมา รายการนี้โรงเรียนประณณเข้มงวดน้อยกว่าการแบ่งเรียนเป็นแผนกวิชาในโรงเรียนมัธยม ทั้งนี้เพราะครูโรงเรียนประณณรับผิดชอบต่อกิจกรรมการเรียนทั้งหมด หรือเกือบทั้งหมดในชั้นเรียน ดังนั้นจึงมีการวางแผนโปรแกรมที่จะพาเด็กออกไปชมสถานที่ที่น่าสนใจเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนได้ในโรงเรียนมัธยม เป็นธรรมเนียมว่าต้องมีระยะเวลา 45 – 60 นาทีเป็นชั่วโมงท่องจำ ซึ่งเป็นโปรแกรมประจำวัน เพราะฉะนั้นการเรียนในระดับนี้จึงมีโอกาสสนับสนุนที่จะออกไปยังชุมชนโดยไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อโปรแกรมการเรียนที่จัดไว้เป็นประจำวัน ภายใต้สภาพการณ์ เช่นนี้ ทรัพยากรของชุมชนถูกใช้ให้เป็นประโยชน์ได้หลังชั่วโมงเรียน การเป็นแบบนี้จะเป็นอุปสรรคต่อความรับผิดชอบหรือกิจกรรมนอกโรงเรียนของเด็กและของครู

ความพอใจที่จะให้ชุมชนเป็นเสมือนห้องเรียนที่ขยายตัวกว้างออกไป และความยืดหยุ่นอย่างมากของชั่วโมงเรียนนี้ ควรจะมีผลต่อประสบการณ์ทางการศึกษาเป็นการส่วนตัวสำหรับทุกคน โดยผ่านทางความร่วมมือกันของผู้นำของชุมชนกับผู้บริหารโรงเรียน ผู้เรียนตั้งแต่ระดับประณณขึ้นไปคระจะเป็นผู้คุ้นเคยกับชีวิตชุมชนดังที่ L. L. Chisholm กล่าวว่า “ทุกโรงเรียนควรมีการวางแผนโปรแกรมการศึกษาหน้าที่พลเมืองที่แน่นอน ประสบการณ์การเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมืองของเด็กควรจะเป็นไปในรูปการสอนและเกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่เป็นความจำเป็นที่ต้องมีการวางแผนโปรแกรมอย่างดี มีการประสานงาน เพื่อว่าแต่ละส่วนของกิจกรรมหน้าที่พลเมืองจะได้หมายความกับโปรแกรมทั้งหมด นี่หมายความว่าโปรแกรมควรจะเป็นไปในลักษณะให้เด็กทุกคนมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ถึงความเป็นประชาธิปไตยและการดำเนินการ อีกทั้งเสริมสร้างความปรารถนาที่จะส่งเสริมและรักษาสิ่งที่ดีที่สุดในวิถีทางแห่งประชาธิปไตย ถ้าไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ คำนออกเด่าก็จะกลายเป็นวิชาการและประสบการณ์นั้นจะเป็นไปอย่างผิวนิเคนเท่านั้น”

E. G. Olson ได้เสนอ 10 ประการ เพื่อการเข้าใจรู้ถึงชีวิตชุมชน เป็นเตมีอนสะพานระหว่างโรงเรียนและชุมชน

1. เอกสารทางวิชาการ
2. อุปกรณ์ทางโสตทัศนศึกษา
3. ผู้มาเยี่ยมทรัพยากร
4. การสัมภาษณ์
5. การอุปกรณ์สังคม
6. การสำรวจ
7. ขยายสาขาวิชา
8. การออกแบบอาสาสมัคร
9. การบริการเกี่ยวกับโครงการ
10. ประสบการณ์จากการทำงาน

อุปกรณ์การสอนควรได้รับจากรัฐบาล องค์กรราชการ และธุรกิจ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย นอกจากระบบที่มาจากความจริงตามแบบແລ້ວ ผู้เรียนควรมีความคุ้นเคยกับกิจกรรมของชุมชน และจัดเตรียมตนเองสำหรับการจะร่วมงานกับชุมชนในภายหน้า ครุศาสตร์ดีเกี่ยวกับเรื่องการหา การใช้เกี่ยวกับเอกสารต่างๆ ที่เสมือนเป็นอุปกรณ์ช่วยเหลือในการสอน นอกจากนี้โรงเรียนควรเชิญผู้นำของชุมชนจากหน่วยต่างๆ เช่น ตัวแทนข้าราชการ สังคม ศาสนา อุตสาหกรรม ธุรกิจ กรรมกร และรัฐบาลมาอภิปรายในโรงเรียนในเรื่องสิ่งที่นำเสนอทางการศึกษา รวมทั้งผู้ประกอบนักหนังสือพิมพ์หรือผู้จัดการ โรงพยาบาล ความมีส่วนร่วมในการจะนำให้เยาวชนเข้าไปและพอใจ ต่อชุมชนด้วย นอกจากนี้อาจจะจัดในรูปการให้ตัวแทนของนักเรียนทำการสนทนาระดับภาษาณ์ ผู้แทนของชุมชน แล้วนำผลการสัมภาษณ์อุปกรณ์เผยแพร่แก่ผู้อื่น โดยผ่านทางหนังสือพิมพ์ของโรงเรียน หรือการพูดหน้าชั้นเรียนก็ได้ อีกวิธีหนึ่งทำได้โดยการนำเด็กไปเยี่ยมเยียนชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นการฝึกประสบการณ์ที่ได้ผลคือทางหนึ่ง ทำให้เด็กมีความเข้าใจถ่องแท้ขึ้น เพราะได้เห็นจากสภาพจริง การทำให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคยกับชุมชนที่กว้างขึ้น จำเป็นที่จะต้องไม่จำกัดการเรียนให้อยู่แต่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น ต้องมีการไปหาประสบการณ์จากโลกภายนอกโรงเรียนด้วย เช่น มีการออกแบบอาสาสมัครในเวลาปิดเทอม เพื่อให้เด็กรู้จักการใช้ชีวิตร่วมกัน และรู้จักสภาพภูมิประเทศได้ดีขึ้น วิธีดีที่สุดอีกวิธีหนึ่งคือ ให้เยาวชนได้มีโอกาสบริการแก่ชุมชน เช่นให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ โดยจัดเป็นโครงการช่วยเหลือ โครงการช่วยพัฒนาชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้การได้มีโอกาสเข้าร่วมทำงานแบบไม่เต็มเวลา (Part – Time) ของเด็ก ๆ จะทำให้เขารู้สึกและเข้าใจถึงวงจรธุรกิจของชุมชนดีขึ้น ระดับของสมรรถภาพ และทักษะต่อไป ที่

ได้รับมาจะมีผลต่อสมรรถภาพทางโรงเรียนด้วย กล่าวได้ว่า การวางแผนงานเพื่อการร่วมมือประสานงานกันของการทำงานและการศึกษาที่มีอยู่ในโรงเรียนมัชยมศึกษาตอนปลายและในวิทยาลัยต่าง ๆ นั้น เป็นสื่ออย่างดีที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้ดียิ่งขึ้น ทึ้งขึ้นช่วยให้เยาวชนได้เข้าใจถึงชีวิตแท้ของชุมชน และสังคมได้ดียิ่งขึ้น ดังที่อธิบายข้างต้น (E. G. Olson, 1954)

3. โรงเรียนแส-men เป็นศูนย์รวมของชุมชน ในชนบทและในเมืองเล็กโรงเรียนถูกใช้เป็นศูนย์รวมทางกิจกรรมของชุมชน ทั้งนี้ เพราะทรัพย์สินของผู้เสียภาษี เช่น ตึกเรียนควรถูกใช้ให้เป็นประโยชน์แก่พลเมืองตลอดเวลา ยกเว้นในเวลาเรียน เช่น อาจใช้เป็นที่ประชุมของสมาคมผู้ประกอบกลุ่มข้าราชการ ฯลฯ การร่วมมือของทางโรงเรียนเช่นนี้ เท่ากับเป็นการกระตุ้นชุมชนให้สนใจและภาคภูมิใจกับกิจกรรมและการกระทำของโรงเรียน คำว่าโรงเรียนได้กลายมาเป็นคำเดียวกับคำว่าโรงเรียนของชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน ได้รวมตัวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อที่จะให้บริการทางการศึกษาตามความต้องการของทุกคน ในทุกวัยและทุกระดับการศึกษา

ครูและชุมชน

1. ทัศนคติของชุมชนที่มีต่อกฎ ในชุมชนส่วนมาก ครูมักจะถูกมองว่าเป็นผู้นำ และเป็นผู้ที่น่าเคารพ ในฐานะที่ทำหน้าที่ให้บริการแก่เยาวชนในชุมชน ในโรงเรียนของชุมชนเล็กเกียรติภูมิของครูมีพอ ๆ กับพระ ในทุกชุมชน บิดามารดาต้องการให้ถูกมองตนได้เรียนรู้และได้รับการอบรมสั่งสอนจากผู้ที่มีศีลธรรมจรรยาสูง มีความรู้และความสามารถที่จะสอนโดยให้หลักประกันถึงความก้าวหน้าที่จะได้รับจากการศึกษา และจากผู้ที่มีทัศนคติที่มีความเห็นใจ เข้าใจ และเมตตาต่อเด็ก

แต่ละคนในชุมชนจะมีทัศนคติต่อครู และการสอนแตกต่างกันไป พ่อแม่บางคนมองครูว่า เป็นคนสามัญใหม่ที่ก่อรปด้วยปัญญาอันฉลาด พ่อแม่เหล่านี้จะคาดหวังว่าครูต้องเป็นผู้สอนและฝึกหัดอบรมเด็กในสิ่งที่ตนไม่สามารถให้กับลูกได้ เช่น การฝึกหัดในการเรื่องการควบคุมตนเอง พ่อแม่บางคนยังนำเอาปัญหาส่วนตัวและปัญหาครอบครัวไปให้ครูช่วยแก้ไขแนะนำ ทัศนคติที่มีต่อกฎ เช่นนี้ ทำให้มีการดำเนินการที่ที่ครูทำไปด้วยจิตวิญญาณ (Spirit) และให้ความร่วมมือ ซึ่งกลไกมาเป็นลักษณะของผู้เป็นครูทุกคน

ในเมืองใหญ่ บางทีบางคนมองครูว่าเป็นอาชีพที่ล้าสมัย เป็นคนหัวโบราณ น่าสงสาร แต่ในปัจจุบันอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติขึ้นมาก ด้วยเหตุที่ครูมีภูมิหลังทางระดับการศึกษาสูงขึ้น มี

วัฒนธรรมส่วนตัว มีศักดิ์ศรีแห่งพุทธกรรมมากขึ้น จึงได้รับการยอมรับว่าเป็นมาตรฐานที่น่าเคารพนับถือคนหนึ่งในชุมชน ตัวการสำคัญที่สุดที่จะเชื่อมโยงครูกับคนอื่นในชุมชนเข้าด้วยกันคือนักเรียน ถ้าครูได้รับการเคารพยกย่องจากนักเรียน เขายังจะได้รับจากคนอื่นในชุมชนด้วย แต่ไม่ใช่ได้รับเป็นการส่วนตัวเท่านั้น แต่ได้รับในฐานะเป็นกลุ่มอาชีพที่น่าบับถือกลุ่มนั้นด้วย

2. ความสัมพันธ์ของครูกับผู้ปกครอง ในโรงเรียนเด็ก ครูเป็นที่ร่วมของชีวิตชุมชน การเลี้ยงดูร่วมทั้งอาหารการกินในบ้านของเด็กอาจจะมีปัญหา แต่จะได้รับประโยชน์เมื่อเปิดโอกาสให้ครูและครอบครัวของเด็กที่มีความเข้าใจกันมากขึ้น สำหรับครูในลักษณะเช่นนี้ จะมองนักเรียนของตนไม่ใช่เป็นเพียงสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่มที่เขาจะรู้จักมากไปกว่าความสามารถ และการใช้ความสามารถที่ได้จากการสอนเท่านั้น เด็กแต่ละคนกลายมาเป็นบุคคล และเป็นผลผลิตของครอบครัวที่มีภูมิหลังอันมีครูเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

เนื่องจากการปฏิบัติเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของครูในบ้านของเด็กอย่าง ฯ หมวดไปทำให้การติดต่อทางบ้านของครูและของเด็กคล่องไปด้วย นอกจากว่าระบบในบางโรงเรียนจะจัดให้ครูไปเยี่ยมบ้านของเด็กแต่ละคนอย่างน้อยปีละครั้ง วัตถุประสงค์ของการทำเช่นนี้เพื่อเชื่อมมิตรสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองเด็ก และศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจดีขึ้นในปัจจัยซึ่งอาจจะเป็นความรับผิดชอบต่อทัศนคติและการกระทำการของเด็ก

ในเมืองใหญ่ โอกาสที่ครูจะไปเยี่ยมเยียนบ้านของนักเรียนนั้นยาก เพราะคนในเมืองไม่มีการติดต่ออย่างเป็นกันเองดังเช่นในชนบทหรือชุมชนเด็ก ฯ เพราะกลางวันพ่อแม่ต้องออกทำงานเย็นก็เป็นเวลาสำหรับเฉพาะครอบครัวเป็นการส่วนตัว ซึ่งครูอาจจะไม่ควรเข้ามารบกวน ถ้าไม่มีปัญหาเฉพาะหน้าที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพที่ต้องได้รับความร่วมมือจากพ่อแม่เกิดขึ้น โรงเรียนจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวในครอบครัวของเด็ก การไปเยี่ยมเยียนอย่างลูกเสินกลายมาเป็นหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ทางด้านจิตแพทย์มากขึ้น หรือเป็นหน้าที่ของผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำหน้าที่นั้น ฯ โดยเฉพาะ

3. สมาคมครู – ผู้ปกครอง การที่ครูไปเยี่ยมบ้านของนักเรียนน้อยลงไปนั้นประโภชน์ของโรงเรียนในฐานะที่เป็นศูนย์รวมของชุมชนก็ไม่ได้ทำให้ความต้องการความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างครูกับพ่อแม่ลดน้อยลงไปด้วย ในหลายชุมชน โรงเรียนไม่เพียงแต่เป็นศูนย์ต้อนรับให้พ่อแม่เข้ามามีความคุ้นเคยกับครูเท่านั้น แต่ยังได้รับการกระตุ้นและสนับสนุนให้ทำเช่นนี้ด้วย ซึ่งจัดขึ้นในรูปของสมาคมครูและผู้ปกครอง (Parent – Teacher Associations PTA) จุดประสงค์ก็เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการยกระดับและส่งเสริมสวัสดิภาพของเยาวชนให้ดีขึ้น วัตถุประสงค์นี้จะประสบ

ผลสำเร็จที่ต้องมีอย่างแม่นยำของเด็กแต่ละคนให้ความร่วมมือกับโครงการอย่างเต็มที่ แต่ผลกระทบมาเป็นในรูปที่ว่า พ่อแม่ที่ต้องการให้ตนเองมีความคุ้นเคยกับชีวิตโรงเรียนและความก้าวหน้าของลูกมากที่สุดนั้น กลับกลายเป็นผู้มีความสนใจในกิจกรรมของสมาคมน้อยมาก

ถ้าไม่สามารถจะซักจุ่งพ่อแม่ที่ขาดความสนใจให้นำสนใจทางโรงเรียนได้ ก็จำเป็นต้องใช้เครื่องมือเป็นวิธีการอย่างอื่นเพื่อนำโรงเรียนให้เข้าถึงบ้าน หรือเข้าถึงกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนแทนเพื่อให้พ่อแม่เกิดความสนใจและร่วมงานด้วย การที่จะกำหนดว่าจะทำอย่างไร ทำอะไรในโครงการนี้ กลายเป็นความรับผิดชอบของครูและสมาชิกอื่น ๆ ที่เป็นฝ่ายบริหารงานบุคคลของโรงเรียน

4. ความร่วมมือของครูต่อกิจกรรมของชุมชน ครูอาจจะเป็นบุคคลที่เติบโตมาในชุมชนนั้น ๆ ก็ได้ ถ้าเป็นเช่นนี้ความสัมพันธ์ของครูกับชุมชนนั้นจะแน่นแฟ้น ครูไม่ใช่แค่เจ้าของเป็นผู้สอนสมาชิกในครอบครัวของตนเท่านั้น แต่ยังสอนลูกของเพื่อนและผู้ที่คุ้นเคยอีกด้วย ครูยังเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มศาสนา กลุ่มข้าราชการ และสมาคมต่าง ๆ ของชุมชน ครูที่มาจากต่างถิ่นก็ถูกคาดหวังให้ทำตัวเข้าได้ให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ไม่ใช่ทำตัวเป็นคนแปลกหน้าอยู่เสมอ ซึ่งการนี้สามารถทำได้โดยเข้าร่วมเป็นสมาชิก หรือร่วมทำกิจกรรมกับกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ในเมืองใหญ่ ครูมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของชุมชนได้ด้วย อีกทั้งในครรษณีย์ใหม่ ครูจะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมในเวลาว่างของครูเหล่านี้อาจจะไม่ได้ให้บริการแก่ชุมชนในฐานะเป็นครูได้มากพอก็ได้

ในปัจจุบัน ครูหลายคนคิดว่า การเพิ่มความรู้ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้กับเด็ก จะเป็นการเพิ่มความสามารถของครูที่จะให้การแนะนำกิจกรรมในการเรียนรู้ให้แก่เด็กได้มากขึ้น ทัศนคตินี้ เป็นการกระตุ้นให้ครูเพิ่มความสนใจในสภาพแวดล้อมในห้องถิ่นของนักเรียนของตนมากขึ้น ถ้ากลุ่มในชุมชนมีการรวมตัวกันเพื่อปรับปรุงสวัสดิภาพของชุมชนให้ดีขึ้น ครูควรจะให้การสนับสนุนแก่การร่วมมือกับโครงการ

ในการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของชุมชน ครูไม่ควรปล่อยให้ความกระตือรือร้นหมดไป หน้าที่แรกของครูที่มีต่อนักเรียน คือ ครูควรมีความคิดที่เข้มแข็งและชัดแจ้งต่อการสอนในชั้นเรียน ใช้เวลาอกรองเรียนเพื่อเตรียมการสอน ตรวจงานและทำหน้าที่อื่นที่เป็นความรับผิดชอบในงาน เขายังมีสิทธิที่จะใช้เวลาว่างสำหรับสอน หรือพักผ่อนหย่อนใจกับครอบครัวและเพื่อน อย่างไรก็ตาม มีครูเพียงจำนวนน้อยที่ไม่มีเวลาและโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนได้ ถ้าการกระทำกิจกรรมเหล่านี้มาจากการกระตือรือร้น โดยไม่คิดว่าเป็นความจำเป็น ก็สามารถพูดได้ว่า ความสุขความพอใจส่วนตัว สามารถได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้ เพราะฉะนั้นครูที่จัดได้ว่ามีงานมากนั้นมัก

จะเป็นบุคคลที่เข้าร่วมในพัฒกิจกรรม ครูที่ได้รับการฝึกหัดอย่างดี มีความเข้มแข็ง และกระตือรือร้นจะเป็นผู้มีความสนใจในอาชีพและสังคมกว้าง ซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลไม่น้อยต่อชุมชน

5. ชีวิตส่วนตัวของครู เรื่องนี้จะถูกกำหนดลงไว้แน่นอนไม่ได้ เพราะขึ้นกับบุคลิกภาพ และความแตกต่างของแต่ละบุคคล ขอนเทศที่ผู้บริหาร โรงเรียนหรือผู้นำของชุมชนควบคุมหรือแนะนำครูมาก่อนอย่างไร ยังเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ แต่ก่อนข้อห้ามทางศาสนามีผลใช้ได้ดีในชุมชน มีผลต่อตัวสมาชิกทุกคน ครูถูกคาดหวังให้เป็นแบบอย่างแก่มาตรฐานในชุมชน ดังคำกล่าวไว้ว่า “ครูควรเป็นแม่พิมพ์ของชาติ” เมื่อมีมาตรการต่าง ๆ แตกต่างมากขึ้น ผู้ที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นครูบางครั้งจะพบความลำบากที่จะรู้ว่า เขาถูกคาดหวังอะไรบ้างสำหรับในชุมชนนั้นๆ ในทุกระบบโรงเรียน ครูถูกคาดหวังให้เป็นบุคคลที่อยู่ในมาตรฐานทางวัฒนธรรมที่สูง การกระทำผิดทางเพศ ความไม่ซื่อสัตย์ ความหยาบกระด่ายดือร่าเป็นสาเหตุของความผิดพลาด ยิ่งกว่านั้นครูยังถูกคาดหวังไม่ให้เกี่ยวข้องกับการโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองและศาสนา และจากการเข้าร่วมกับกิจกรรมที่เป็นภัยต่อด้านประท้วง แต่ปัจจุบันการเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นของครูทั้งทางด้านศาสนา การเมือง และกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ไม่ได้เป็นการขัดขวางความรับผิดชอบของโรงเรียนเลย และอุดมคติในทุกวันนี้ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยครูกลายเป็นผู้มีบทบาทที่มีความเป็นอิสระเสรีในสังคม

ปัญหาการเข้ากันได้หรือการรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของการศึกษาในโรงเรียนกับสังคม

ปัญหาของการที่การศึกษาในโรงเรียนจะหมายความกับวัฒนธรรมที่ล้อมรอบอยู่ได้ดีอย่างไร นั้นมี 2 ประการที่ควรคำนึงถึง

1. โรงเรียนเข้าได้หรือหมายความกับความต้องการของคนในท้องถิ่นได้ดีเพียงไร เช่น ชนิดแห่งความหมายสมภัยในท้องถิ่น

2. ผลลัพธ์ของโรงเรียนที่ออกแบบนั้นหมายความกับสภาพความเป็นจริงในสังคมใหญ่อย่างไร เช่น มีความหมายสมกับภัยนอกเพียงไร ระหว่างผลิตผลของโรงเรียนกับความพร้อมของสังคมที่จะรับ

ปัญหา 2 ประการนี้ คุณต้องอย่างได้จากหมู่บ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น คือ “บ้านศิลา” ซึ่งมีลักษณะเด่นคือ ชีวิตของหมู่บ้านมีอิทธิพลต่อแบบแผนของการศึกษาในโรงเรียน และทัศนคติจากปัญหาแรก ในบ้านศิลา ชาวบ้านมีความพอใจต่อการศึกษาในโรงเรียนว่า semen เป็นการปฏิบัติการ ชาวบ้านได้รับความสะท้อนจาก การศึกษาในหมู่บ้าน และมีความสนใจระดับการศึกษา

ในขั้นสูงขึ้น นอกเหนือไปจากการศึกษาภาคบังคับ เน้นความหวังว่าการศึกษาจะเป็นหลักประกันแห่งชีวิต ถ้ารายได้ของชาวบ้านดีขึ้น ความต้องการที่จะให้มีการขยายการศึกษาให้กว้างก็มีเพิ่มขึ้น ชาวบ้านยังเชื่อในค่านิยมและทัศนคติเดิมที่ว่า การศึกษาจะเป็นประตูก้าวไปสู่การได้รับเงินเดือน และเกียรติภูมิจากการรับราชการ ปัจจุบันรัฐบาลได้ขยายระดับการศึกษาออกไป ไม่ใช่เพื่อเหตุผลที่จะเอาคนเข้ามารับราชการ แต่เพื่อให้ประสบกับนโยบายกรุงฯ ที่ว่า การศึกษาจะนำมาซึ่งการดีขึ้นทางสังคม และการปรับปรุงโอกาสในชนบทให้ดีและกว้างขวางขึ้น

ทัศนคติทางการศึกษาของชาวบ้านในบ้านศิลา เห็นว่าการศึกษาในโรงเรียนเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะให้คนหลุดพ้นจากสภาพความเป็นชาวไร่ชาวนาต่อไป จะช่วยให้เด็กในหมู่บ้านได้ก้าวไปสู่ความเป็นชนชั้นทางปัญญา เด็กฯ ยังได้รับการอุปถัมภ์จากพ่อแม่และครูทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมให้เชื่อมั่นในความเชื่อเดิมที่ว่า การศึกษาทางวิชาการจะนำไปสู่การทำงานในอาชีพที่มีเกียรติได้เงินเดือน พื้นไปจากการทำไร่ทำนา

จากที่กล่าวมานี้นำไปสู่การพิจารณาในปัญหาที่ 2 ได้ คือ ชาวบ้านต้องการและสนับสนุนให้มีการขยายตัวทางการศึกษาพวกเขามิ่งพอใจที่จะให้เด็กจบการศึกษาแค่ ป. 6 เท่านั้น เขาต้องการให้เด็กได้มีโอกาสเรียนสูงขึ้นไปอีก อย่างน้อย ม. 3 การเป็นเช่นนี้จะทำให้คนเกิดความต้องการในผลิตผลสมัยใหม่มากขึ้น รัฐบาลก็ต้องขยายวงการเศรษฐกิจออกไปด้วย อาจจะก่อให้เกิดปัญหาเรื่องการไม่มีงานทำ เพราะการขยายตัวทางการศึกษากับการหางงานไม่สมดุลย์กัน ผลอาจจะเป็นว่า ตำแหน่งทางเศรษฐกิจที่มีไม่พอกับความต้องการของคน จะก่อให้เกิดความผิดหวังและความไม่พอใจแก่คนในภูมิภาคนั้นๆ ก็ได้ (เอกสารวิจัย ไม่ปรากฏแหล่งข้อมูล)